

Om tekniske Reserver.¹⁾

Af Chr. Hansen.²⁾

Det Emne, der skal behandles i det følgende, vedrører de Poster i Forsikringsselskabernes Balancer, der gaar under Betegnelsen: De tekniske Reserver.

Forsikringsselskabernes Regnskaber frembyder i mangt og meget Lighedspunkter med Bankregnskaber og med Handels- og Fabriksregnskaber; men de frembyder ogsaa store Forskelle fra disse. Disse Forskelle bevirker, at et Menneske med Kendskab til Bankregnskab, Fabriksregnskab eller Regnskab fra anden Erhvervsvirksomhed meget let kan være udsat for at begaa beklagelige Fejltagelser, hvis han ikke holder sig for Øje, at der eksisterer saadanne Forskelle. Det sker meget ofte, at Folk render sig Stavere i Livet, enten fordi de ikke kender disse Forskelle, eller fordi de negligerer disse Forskelles Betydning. Derfor turde det være hensigtsmæssigt at indlede nærværende Artikel med nogle Bemærkninger om Forsikringsselskabernes Balancer i Almindelighed.

Forsikring er en paa matematisk-statistisk Basis opbygget økonomisk Institution, som bæres af forretningsmæssigt organiserede Foretagender. Heraf følger, at *Forstaaelsen og Analyseringen af Forsikringsregnskaber er betinget af en særlig teknisk Viden udover almindelige kommercielle Kundskaber*. Dette er uden Tvivl den største Forskel, der bestaar mellem Forsikringsregnskaber og andre Regnskaber. Men der er mange andre Forskelle. Lad os anføre et Par af de vigtigste og mest karakteristiske.

En meget karakteristisk Forskel ligger i Maaden, paa hvilken Aktiver og Passiver fastslaas. Ved alle andre Arter af økonomiske Foretagender er Passiverne som Regel klart fastslaede, medens Vurderingen af Ak-

¹⁾ Efter et Foredrag holdt i Handelsvidenskabelig Studiekлуб Torsdag den 8. Marts 1945.

²⁾ Aktuar, mag. scient.

Om tekniske Reserver.¹⁾

Af Chr. Hansen.²⁾

Det Emne, der skal behandles i det følgende, vedrører de Poster i Forsikringsselskabernes Balancer, der gaar under Betegnelsen: De tekniske Reserver.

Forsikringsselskabernes Regnskaber frembyder i mangt og meget Lighedspunkter med Bankregnskaber og med Handels- og Fabriksregnskaber; men de frembyder ogsaa store Forskelle fra disse. Disse Forskelle bevirker, at et Menneske med Kendskab til Bankregnskab, Fabriksregnskab eller Regnskab fra anden Erhvervsvirksomhed meget let kan være udsat for at begaa beklagelige Fejltagelser, hvis han ikke holder sig for Øje, at der eksisterer saadanne Forskelle. Det sker meget ofte, at Folk render sig Stavere i Livet, enten fordi de ikke kender disse Forskelle, eller fordi de negligerer disse Forskelles Betydning. Derfor turde det være hensigtsmæssigt at indlede nærværende Artikel med nogle Bemærkninger om Forsikringsselskabernes Balancer i Almindelighed.

Forsikring er en paa matematisk-statistisk Basis opbygget økonomisk Institution, som bæres af forretningsmæssigt organiserede Foretagender. Heraf følger, at *Forstaaelsen og Analyseringen af Forsikringsregnskaber er betinget af en særlig teknisk Viden udover almindelige kommercielle Kundskaber*. Dette er uden Tvivl den største Forskel, der bestaar mellem Forsikringsregnskaber og andre Regnskaber. Men der er mange andre Forskelle. Lad os anføre et Par af de vigtigste og mest karakteristiske.

En meget karakteristisk Forskel ligger i Maaden, paa hvilken Aktiver og Passiver fastslaas. Ved alle andre Arter af økonomiske Foretagender er Passiverne som Regel klart fastslaede, medens Vurderingen af Ak-

¹⁾ Efter et Foredrag holdt i Handelsvidenskabelig Studiekлуб Torsdag den 8. Marts 1945.

²⁾ Aktuar, mag. scient.

tiverne kan volde Vanskeligheder. For Forsikringsselskabernes Vedkommende ligger Forholdene diametralt modsat, idet deres vigtigste Passiver, de saakaldte tekniske Reserver, ikke kan opgøres eksakt paa Kroner og Øre, men kun kan angives med sandsynlig Størrelse.

Endvidere gælder for andre Foretagender, at Anlægsværdier og Varelagre balancemæssigt vurderes som Realværdier og opføres som Aktiver i Regnskabet. Ingen vilde driste sig til at foreslaa, *systematisk* at udelade saavel Anlægsværdier som Varelagre i Balancerne. Men det er netop det, der sker i Forsikringsregnskaberne, idet nogle af Selskabernes vigtigste Aktiver overhovedet ikke kommer til Udtryk i deres Balancer. Disse Aktiver er Organisation og Forsikringsbestanden. Organisationen af et Forsikringsforetagende svarer til Anlægsværdierne i en Industrivirksomhed. Og svarende til Vareproduktionen i en industriel Virksomhed har vi ved et Forsikringsforetagende Nyerhvervelsen af Forsikringskontrakter. Dette vil altsaa sige, at svarende til Varelageret i et industrielt Foretagende har vi i et Forsikringsselskab den ikraftværende Forsikringsbestand.

Hvorledes behandles de to Aktiver: Organisation og Forsikringsbestand nu regnskabsmæssigt?

Organisationens Oprettelse, Supplering og Fornyelse kræver store Ofre fra Selskabets Side. De paagældende Udgifter dækkes som Regel af de løbende Indtægter og afskrives ved Regnskabsaarets Udlob til Debet for Bruttogevinsten.

Paa lignende Maade forholder det sig med de Omkostninger, der er forbundet med Erhvervelsen af nye Forsikringer. Ifølge Forsikringsselskabernes Forretningskutyme bliver Erhvervsudgifterne for et paa langt Sigt afsluttet Forsikringsforhold udbetalt i det første Aar, Kontrakten løber. Da den forsikringsøkonomiske Virkning af Erhvervsudgifterne strækker sig over hele Kontraktperioden, vil en Fordeling af disse Omkostninger over hele Kontraktperioden økonomisk kunne retfærdiggøres; men alligevel er fuld Dækning af Erhvervsomkostningerne til Debet for Balancen almindelig Kutyme.

De samlede »Produktionsomkostninger« for den lagrede »Varebeholdning« i et Forsikringsselskab, d. v. s. for den samlede Bestand af Forsikringer, bogføres altsaa som Regel over Vindings- og Tabskontoen og afregnes til Debet for det paagældende Regnskabsaar, medens Fabrikationsomkostningerne i alle andre Tilfælde af økonomisk og fornuftig Produktion atter figurerer i Lagerets Værdi og fremføres som Aktiver.

Det er klart, at denne Afskrivning af samtlige Erhvervsomkostninger maa bevirke en Forskydning af det dynamiske Balancebillede. Dette

er Grunden til, at vi i Forsikringsbalancerne træffer paa det paradoksale Fænomen, at jo kraftigere et Forsikringsselskab arbejder, jo flere Resultater, dets Propagandavirksomhed udviser, jo bedre »Forretningen gaar« saa at sige, desto daarligere er — alt andet lige — det i Balancen fremkomne Resultat.

Et Forsikringsselskabs Overskud kan altsaa netop i de heldigste Opsvingsaar med den stærkeste Tilgang til Forretningen være væsentlig ringere end i Tider, hvor der kun er ringe Tilgang af nye Forsikringer. Resultatet af Balancen giver altsaa absolut intet paalideligt Maal for Økonomien. Denne Omstændighed gør Analysen af et Forsikringsregnskab til en Sag for sig.

Endvidere gør der sig den Ejendommelighed gældende, at ved ingen anden Art Foretagende spiller transitoriske Poster en saa betydelig Rolle som ved Forsikringsforetagender. Saafremt saadanne Poster forekommer i andre Balancer, vil de som Regel næppe have nogen større Betydning i talmæssig Henseende. Anderledes ved Forsikringsbalancerne, her har nemlig de transitoriske Poster en afgørende Indflydelse paa Regnskabets Resultat. De vigtigste Passivposter hos Forsikringsselskaberne, saasom Præmieoverførsler, Præmiereserver og Skadesreserver, kort sagt de saakaldte tekniske Reserver, er Balanceposter af transitorisk Art.

Rækken af Ejendommeligheder ved Forsikringsbalancerne er slet ikke udtømt med det, der her er fremdraget; men det vil føre for vidt at komme ind paa dem ved denne Lejlighed. Det Uddrag, der her er givet, er gjort for at give Læseren en Forestilling om de Vanskeligheder, man kan komme ud for, naar man skal vurdere et Forsikringsregnskab.

Største Vanskeligheder i saa Henseende volder de tekniske Reserver, hvilket ikke er saa mærkeligt; thi det er netop paa dette Punkt, at Forsikringsregnskaber afviger stærkest fra andre Regnskaber. Den første tekniske Reserve, vi skal beskæftige os med, er den saakaldte *Præmieoverførsel*.

I en Handelsvirksomhed sker Betaling som Regel ved Varens Levering eller senere, men kun sjældent forud.

I et Forsikringsselskab derimod betales Præmierne forud for en Præmiebetalingstermin, undertiden endog for flere Terminer. Derfor er Forsikringsselskaberne økonomisk set altid deres forsikredes Debitorer.

Da der daglig afsluttes Forsikringskontrakter og daglig indkasseres Præmier for een eller flere Præmieterminer forud, falder Løbetiden

for de fleste Forpligtelser i Henhold til allerede modtagne Præmier som Regel ikke sammen med Regnskabsaaret. Disse Betalingers Gyldighed strækker sig tværtimod udover Balanceterminen og ind i den næste Regnskabsperiode. En Del af de indkasserede Penge berører saaledes økonomisk set den følgende Regnskabsperiode, eventuelt de følgende Regnskabsperioder. For nu at kunne fremstille Regnskabsperiodens Økonomi og den finansielle Situation rigtigt paa Balanceskæringsdagen, maa disse Præmie dele skilles ud fra det løbende Regnskabsaars Indtægter og regnskabsmæssigt overføres til det følgende Aar. Summen af alle Præmiebeløb, som ved Aarets Slutning allerede er indgaaet i Indtægterne, men som gælder for Tiden, der gaar ud over Regnskabsaaret, kaldes Præmieoverførslen. Præmieoverførslen er balanceteknisk set et transitorisk Passiv.

Her i Danmark kalder man indenfor Skadesforsikringen Præmieoverførslen Præmiereserve. Naar man derfor i et Brandforsikrings-, et Søforsikrings- eller i et andet Skadesforsikringsregnskab møder Ordet Præmiereserve, saa skal derved kun forstaas Præmieoverførslen.

I et Livsforsikrings- eller Pensionskasseregnskab træffer man ogsaa Ordet Præmiereserve; men her betyder dette Ord noget ganske andet end Præmieoverførsel. Dette vender vi tilbage til senere, naar vi har betragtet den anden af de tekniske Reserver: *Skadesreserven*.

Det ligger i Sagens Natur, at ikke alle indtil Balanceskæringsdagen indtrufne Skader kan være reguleret og betalt indtil denne Dag. Erstatningskrav fra det forløbne Regnskabsaar kan være uafviklede af tekniske eller retslige Grunde. Af tekniske Grunde, fordi det som Følge af Mangel paa Tid eller af andre Aarsager har været umuligt at faa Skaden afviklet inden Balanceskæringsdagen; thi det hænder jo ikke saa sjældent, at Skader, der er indtruffet i Regnskabsaaret, først bliver bekendt efter Statusdatoen. Af retslige Grunde, fordi der ikke kan opnaas Enighed mellem Parterne i Henseende til Erstatningspligten, og det enten i Henseende til Erstatningspligten overhovedet eller i Henseende til Erstatningens Størrelse.

Det nøjagtige Beløb for de af de endnu svævende Forsikringstilfælde paa Balanceskæringsdagen bestaaende Forpligtelser kan som Regel ikke beregnes, da Tilfældene jo netop delvis endnu ikke er fuldt oplyste, eller der hersker Uklarhed med Hensyn til Erstatningspligten. Beregningen af disse Beløb maa derfor ifølge hele Sagens Natur bero paa et Skøn. Det saaledes skønsmæssigt ansatte og i Balancen opførte Beløb er den saakaldte Skadesreserve.

Vi ser, at Skadesreserven absolut ikke er nogen Reserve, men derimod en antecipativ Passivpost, som giver Udtryk for Udgifter, som

belastes Driftsperioden, men først udbetales i næste Regnskabsperiode, og som baandlægger Aktiver, der er nødvendige til Bestridelse af disse Udgifter.

Den i Praksis og ogsaa i Lovbestemmelser hyppigt anvendte Betegnelse »Skadesreserve« for denne passive Anteciperung er forkert, da det netop ikke drejer sig om en Reserve. Indenfor Livsforsikringen benytter man Ordet »Erstatningsreserve« i Stedet for Ordet »Skadesreserve«. Dette kommer af, at Livsforsikringens »Skadesreserve« praktisk talt udelukkende bestaar af ikke hævede Erstatningsbeløb og kun meget sjældent indeholder Tilfælde, hvor der er Tvivl om Erstatningspligten.

Præmieoverførsler og Skadesreserver er tekniske Reserver, der forekommer indenfor alle Forsikringsbrancher.

Vender vi nu Blikket mod Livs- og Pensionsforsikringen, vil vi erfare, at der her — foruden Præmieoverførsler og Skadesreserver — forekommer andre tekniske Reserver. Dette kommer af, at Livs- og Pensionsforsikringens Teknik er vidt forskellig fra Skadesforsikringens Teknik. Ved Skadesforsikringen staar vi som Regel overfor en Risiko, der objektivt forbliver den samme under hele Kontraktens Løbetid. Risikoens normale Foranderlighed er ved Skadesforsikring saa ringe, at der praktisk talt kan ses bort fra den. Derfor kan Præmierne ved Skadesforsikring holdes paa samme ensartede Sats. Ganske anderledes forholder det sig derimod med Livs- og Pensionsforsikring. Disse Forsikringsformer bygger paa Sandsynligheden for Dødens Indtræden; men denne Sandsynlighed er netop ikke ensartet, den er tværtimod direkte afhængig af Alderen. Et Eksempel vil bedst kunne illustrere dette:

Hvis f. Eks. en 20-aarig Person for en eetaarig Dødsfaldsforsikring skal betale 100 Kroner, maa en 40-aarig for samme Forsikring betale 150 Kroner, en 60-aarig 541 Kroner og en 80-aarig ikke mindre end 3.407 Kroner. Derfor kan de af Skadesforsikringen benyttede Præmieberegningssprincipper ikke bruges ved Livsforsikringen. For vilde man gøre dette, vilde Følgen blive, at der for en Dødsfaldsforsikring skulde erlægges en med Aarene stigende Præmie (jvfr. ovenfor), som til sidst vilde blive saa stor, at den forsikrede vilde være ude af Stand til at betale den.

Man har da ogsaa forkastet dette Præmieberegningssprincip og har udformet et andet, der gaar ud paa, at Præmien skal være den samme hvert Aar indenfor Præmiebetalingstiden. Dette medfører, at den forsikrede til at begynde med indbetaler mere, end der behøves for at dække Dødsrisikoen, medens han senere hen kommer til at betale

mindre. De Præmier, der indgaar, bestaar altsaa af to Dele: En Del, Risikopræmien, som Selskabet anvender til Dækning af Dødsrisikoen, og en anden Del, Sparepræmien, som det hensætter til Opsparing paa en særlig Konto til senere Anvendelse. Naar det Tidspunkt indtræffer, hvor de indgaaede Præmier ikke længere er tilstrækkelige til at dække Dødsrisikoen, tager Selskabet det manglende fra denne Konto. Kontoens Udvisende pr. en eller anden Dato kaldes i det tekniske Sprog: Livsforsikringens Præmiereserve pr. denne Dato.

Paa Aarsregnskabets Afslutningsdag vil der paa hver Livsforsikring findes en Præmiereserve. Summen af alle Selskabets Livsforsikringers Præmiereserve kaldes Selskabets Præmiereserve, og det er denne, der staar opført i Balancen. Præmiereserven er den vigtigste Passivpost paa Livsforsikringens Aarsregnskab, hvilket fremgaar af følgende:

Ultimo 1943 balancerede samtlige private danske Livsforsikringselskabers Regnskaber med 1.743 Mill. Kroner. Af disse 1.743 Mill. Kroner var ikke mindre end 1.367 Mill. Kroner Præmiereserve. Med andre Ord: Ca. 78 % af Balancens Passivside falder paa en eneste Post: Præmiereserven.

Spørgsmaalet om Livsforsikrings- og Pensionsforsikringspræmiereservens balancetekniske Karakter staar stadig aabent; blandt Balanceteknikere hersker der stor Uenighed om denne Sag. Imidlertid kan der efter det, der lige er fortalt, næppe være nogen Tvivl om, at Livsforsikringselskaberne er Debitorer overfor Samlingen af forsikrede. Følgelig er Præmiereserven en Gæld. Men den er unægtelig en Gæld af meget ejendommelig Art, ikke blot med Hensyn til dens Opstaaende og det Formaal, den vedrører, men ogsaa fordi Kreditorer ikke er en enkelt Person, men en Samling af Personer, og fordi Gældens Pengeværdi overhovedet ikke kan beregnes nøjagtigt, men kun kan skønnes, omend dette Skøn sker med matematiske Hjælpemidler. For at kunne foretage disse Skøn gælder det først og fremmest om at skabe sikre Grundlag for Præmieberegningen.

Ved Prisberegning ved Varefrembringelse kan Prisen kalkuleres bagefter og kan gøres afhængig af de faktiske Omkostninger pr. Enhed af Produktet. Hos Livsforsikringen mangler Forudsætningerne for en saadan Priskalkulation. Den maa kalkuleres forud, og man er henvist til at regne med Sandsynligheder for fremtidige Hændelser. Man kan ikke for det enkelte Menneske skønne Sandsynligheden for hans Livs Varighed; derimod er det muligt med temmelig stor Nøjagtighed at kunne forudsige Sandsynligheden for Dødelighedens Forløb indenfor en stor Gruppe af Liv. Thi for en Masse Enkelttilfælde, der alle er underkastet samme Kaar, raader der ikke mere den rene Tilfældighed,

men en indenfor visse Grænser forudberegnelig Lovmæssighed. Fortidens Erfaringer paa dette Omraade giver os Nøglen til Forstaaelsen af denne Lovmæssighed og hjælper os til at udtrykke den tabellarisk i Dødelighedstabellen. Dødelighedstabellen er en Opstilling, der viser hvormange af et Antal jævnaldrende Personer, der oplever de følgende Aar, respektive hvormange der er døde i de enkelte Aar.

Forudsat at Dødeligheden i Fremtiden ikke vil afvige væsentligt fra Fortidens Dødelighed, kan man beregne den sandsynlige Dødelighed paa Grundlag af en saadan Dødelighedstabel. Dødeligheden er altsaa det første Element i Præmieberegningen.

Som andet Element optræder Rentefoden, hvilket kommer af, at Livsforsikringsselskabet regner med Renteafkastning af de Kapitaler, det forvalter.

Det tredje Beregningselement er Omkostningerne. Forholdet er jo det, at Livsforsikringsselskabet jo ogsaa har Omkostninger ved Forretningen. Fremskaffelse af Forsikringer, som det absolut behøver for at kunne udligne Risikoen, Indkasseringen af Præmierne samt Administrationen kræver visse uundgaaelige Omkostninger, som ligeledes maa finde Dækning i Præmien. Kalkulationen af de fremtidige Omkostninger ved en lang Løbetid af Kontrakten kan naturligvis kun ske ved Antagelse af disses Størrelse.

Alle Beregninger, som Livsforsikringsselskaberne foretager, er altsaa baseret paa bestemte Forudsætninger med Hensyn til det fremtidige Forløb af Dødelighed, Rentefod og Omkostninger. Paa tilsvarende Maade er alle Beregninger, som Pensionsforsikringsselskaber og Pensionskasser foretager, baseret paa ganske bestemte Forudsætninger med Hensyn til fremtidige Forløb af Dødelighed, Rentefod, Pensioneringshyppighed og Omkostninger. Samlingen af disse Forudsætninger betegner man Beregningsgrundlaget.

Da samtlige Forsikringsværdier, saasom Præmier, Indskud og Præmiereserver afhænger af Beregningsgrundlaget, er det klart, at *Beregningsgrundlaget er af afgørende Betydning for Aarsregnskabet*. Thi Præmiereservens Størrelse er i høj Grad afhængig af Beregningsgrundlaget. Hvis den ikke henlægges i det fornødne Omfang, saa kan man ganske vist i det ydre endnu i Aarevis bevare Skinnet af en blomstrende Forsikringsvirksomhed, indtil et stadigt stigende Deficit ikke længer lader sig skjule. Saa indtræder der en Fallit, der er saa meget mere bitter for de forsikrede, som de ikke blot mister en betydelig Del af deres Præmier, men ogsaa helt eller delvis fratages Muligheden for at kunne sikre deres Families Fremtid gennem Livsforsikring, da de jo efterhaanden er blevet en Del til Aars, og Helbredstilstanden maaske lader noget tilbage at ønske.

Det er derfor forstaaeligt, at Lovgivningen har opstillet meget indgaaende Forskrifter angaaende Præmiereserven. Disse Forskrifter vedrører:

- 1) Beregningen og Bogføringen af Præmiereserven,
- 2) Anbringelsen og Forvaltningen af de Midler, der tjener til Dækning af Præmiereserven og
- 3) Sikring af de forsikredes Krav i Tilfælde af Konkurs.

Præmiereservens Størrelse kan ikke beregnes nøjagtigt, da den er afhængig af fremtidige Begivenheder, nemlig af den fremtidige Dødelighed, de fremtidige Renteforhold og de fremtidige Omkostninger. Men Hovedsagen er, at den er paa den sikre Side. For at sikre, at dette sker, har Lovgivningsmagten truffet forskellige Bestemmelser. Først og fremmest skal de Beregningsgrundlag, der agtes anvendt paa Præmie- og Præmiereserveberegningen, godkendes af Statstilsynet, her i Landet af Forsikringsraadet og Handelsministeriet. Man kan ikke forvente at faa godkendt Beregningsgrundlag, der bygger paa en for optimistisk Vurdering af de fremtidige Forhold. For at sikre, at Beregningen af Præmier og Præmiereserver virkelig kommer til at foregaa efter de godkendte Beregningsgrundlag, bestemmer Tilsynslovgivningen, at Beregningen skal udføres og overvaaes af en af Tilsynet godkendt Aktuar. Den Præmiereserve, Livsforsikringsselskabet eller Pensionskassen faar opgivet af sin Aktuar, skal opføres i Regnskabet. Tilsynet ser altid nøje efter, at dette sker.

For at kunne forstaa et Livsforsikringsregnskab, maa den Metode, efter hvilken den i Regnskabet opførte Præmiereserve er beregnet, kendes, da Præmiereserveberegningen efter dansk Livsforsikringslovgivning kan foretages efter flere forskellige Metoder.

Mekanikken ved disse Metoder kommer klart frem gennem en ganske enkelt Betragtning af de Indtægter og Udgifter, der er paa en Forsikring i det første Forsikringsaar. Paa Indtægtssiden figurerer den indkasserede Præmie, som er sammensat af Nettopræmie og Omkostningstillæg. Paa Udgiftssiden indgaar Udgifterne ved Forsikringens Tegning. Efter almindelig Forretningskutyme bliver disse Udgifter afholdt indenfor det første Forsikringsaar. Endvidere indeholder Udgiftssiden Administrationsomkostninger, Dødsrisiko samt Henlæggelse til Præmiereserven. Præmien, Anskaffelsesomkostninger, Administrationsomkostninger, Omkostninger til Dødsrisiko, er Tal, der ikke kan røres ved. Om Saldoen af dette Regnskab skal være en Kreditsaldo eller en Debitsaldo afhænger altsaa ene og alene af den Maade, paa hvilken Præmiereserven beregnes.

Som allerede nævnt, kan Beregningen af Præmiereserven ske efter flere forskellige Metoder. Nogle af de danske Livsforsikringsselskaber benytter den saakaldte *Nettometode*. Denne Metode hviler paa den Fiktion, at de Præmier, Selskabet modtager, er Nettopræmier, samt at det erhverver sin Portefølje gratis og administrerer gratis. Den Præmiereserve, der kommer frem, naar Nettometoden bringes i Anvendelse, er saa stor, at første Forsikringsaar slutter med et Underskud paa Forsikringen. Dette indses saaledes: Indtægtssidens Nettopræmie kompenserer Udgiftssidens Risikoomkostning og Henlæggelse til Præmiereserven. Efter denne Kompensation er der tilbage: Paa Indtægtssiden: Omkostningstillægget, der er sammensat af et Administrationstillæg og et Anskaffelsestillæg. Paa Udgiftssiden: Anskaffelsesomkostninger og Administrationsomkostninger. Administrationstillægget og Administrationsomkostningerne kompenserer imidlertid hinanden. Tilbage er: Paa Indtægtssiden: Et Anskaffelsestillæg, som sædvanligvis andrager 5—10 % af Anskaffelsesomkostningerne. Paa Udgiftssiden: Anskaffelsesomkostningerne; Resultatet bliver et Deficit paa 90—95 % af Anskaffelsesomkostningerne.

Gamle, velhavende Selskaber kan, hvis Tilgangen af nye Forsikringer forbliver i et passende Forhold til den tidligere Forsikringsbestand, dække Underskudene paa de nye Forsikringer af den løbende Fortjeneste af den samlede Forretning. Disse Selskaber kan derfor indenfor visse Grænser anvende Nettometoden. Unge Selskaber, for slet ikke at tale om nystartede Selskaber, kan derimod ikke anvende Metoden.

Det vil derfor kunne forstaas, at der hersker betydelige Betænkeligheder ved Nettometoden. Set fra et økonomisk Synspunkt er man imod den, fordi unge Selskaber simpelthen ikke kan anvende Metoden. Dette gælder ogsaa gamle Selskaber, naar de af en eller anden Grund faar en i Forhold til den gamle Bestand uforholdsmæssig stor Tilgang af nye Forsikringer. Nettometoden kan heller ikke forsvares ud fra et Retfærdighedssynspunkt. Forsikringsretfærdigheden siger, at hver Forsikring selv bør bære de af den foraarsagede, økonomisk begrundede Omkostninger. Men dette vil ikke kunne finde Sted, naar Nettometoden bringes i Anvendelse. Thi denne Metode bevirker, at de gamle Forsikringer maa betale de nye Forsikrings Akkvisitionsomkostninger, idet disse Omkostninger dækkes af Overskudene paa de gamle Forsikringer. Set fra et balanceteknisk Synspunkt er Nettometoden forkastelig, da man, naar den anvendes, ikke kan faa regnskabsmæssigt fat i Driftens virkelige Økonomi.

Det var den tyske Matematiker *August Zillmer*, der som den første gjorde sig til Talsmand for en rigtigere Metode til Dækning af Akkvisi-

tionsomkostningerne. Det er et simpelt Retfærdighedskrav, at hver Forsikring skal bære de Akkvisitionsomkostninger, den har givet Anledning til. Nu er der imidlertid ikke nok i første Aars Præmie til Dækning af disse Omkostninger. Hvorledes skal de saa kunne dækkes? Simpelthen ved, at Selskabet laaner den forsikrede Pengene til at betale Omkostningerne med! Dette Laan amortiseres saa i Løbet af Præmiebetalingstiden ved en fast aarlig Ydelse, som er inkluderet i Præmien. Zillers Methode gaar i Korthed ud paa følgende: I Stedet for at opføre Præmiereserven i Balancen, beregnet efter Nettometoden, opfører man dette Beløb med Fradrag af den forsikredes Restgæld. Denne Methode er, som vi ser, uhyre fornuftig. Bringes den i Anvendelse, vil saavel Forsikringsøkonomien, Forsikringsretfærdigheden og Balancelæren faa, hvad der tilkommer dem.

Imidlertid varede det længe, inden det zillerske Princip trængte igennem, og endnu den Dag i Dag har det ikke sejret fuldstændigt. For det første strittede de gamle og rige Selskaber med Hænder og Fødder mod denne Beregningsmaade. Denne Modstand var dikteret af Konkurrencegrunde. Hvis man kunde faa Lovgivningen til at knæsette Nettometoden, saa vilde Konkurrence fra nye Selskaber praktisk talt være udelukket. Heller ikke Tilsynsmyndighederne var glade for den zillerske Methode. Dette skyldtes Forsigtighedsgrunde. Alt dette har paa forskellig Maade sat sit Præg paa Livsforsikringslovgivningen.

Her i Landet anvendes ikke den zillerske Methode, men et Slags Kompromis mellem denne Methode og Nettometoden. Ved Præmiereservens Beregning skal Nettometoden anvendes, dette kræver Livsforsikringsloven. Men dette medfører, at Præmiereserven bliver for stor. For at kompensere denne Fejl, bestemmer Livsforsikringslovens § 19, at der kan opføres et Aktiv, som bestaar af Kapitalværdien af visse Dele af de fremtidige Præmier. Nu er det imidlertid indrettet saaledes i Livsforsikringsloven, at det staar Livsforsikringsselskaberne frit for, om de vil optage dette Aktiv eller ej. Følgen heraf er blevet, at nogle Selskaber slet ikke optager noget *Lovaktiv*, som det kaldes. Andre optager derimod Lovaktivet fuldtud, medens atter andre kun optager Lovaktivet delvis. Størrelsen af Lovaktivet beregnes af Aktuaren. Tilsynet ser altid meget nøje efter, om det Lovaktiv, Selskabet opfører i Regnskabet, stemmer med Aktuarens Opgivelser.

I denne kortfattede Gennemgang af de tekniske Reserver er Hovedvægten lagt paa en Belysning af disse Reservers regnskabsmæssige Karakter. Hensigten hermed er at give Læseren en Forestilling om de

meget store Forskelligheder, der er til Stede mellem Forsikringsregnskaber og Bank-, Handels- og Fabriksregnskaber.

Disse Forskelligheder træder naturligvis særlig frem, naar man kommer ind paa Spørgsmaalet Regnskabsanalyse. Som der blev bemærket i Indledningen til nærværende Artikel, er Forsikring en paa matematisk-statistisk Basis opbygget økonomisk Institution, som bæres af forretningsmæssigt organiserede Foretagender. Heraf følger, at Analyseringen af Forsikringsregnskaber kræver en særlig teknisk Viden udover almindelige kommercielle Kundskaber. Man skal altsaa enten være Tekniker for at kunne analysere et Forsikringsregnskab, eller ogsaa maa man alliere sig med den fornødne tekniske Sagkundskab. Dette plejer man undertiden at glemme, naar man giver sig i Kast med Analyseringen af Forsikringsregnskaber. Resultatet af Analysen bliver saa derefter.